

Az infektókontroll gyakorlat fejlesztése – hazai és nemzetközi irányok és lehetőségek Konferencia beszámoló

Dr. Oroszi Beatrix szakmai vezető, Nemzeti Népegészségügyi Központ

A betegbiztonság, és ezen belül is az egészségügyi ellátással összefüggő fertőzések jelentik világszerte az egyik legnagyobb kihívást napjaink egyre komplexebbé váló egészségügyi ellátásában. Ezek a fertőzések ugyanis elkerülhetetlen velejárói az egészségügyi ellátásnak. Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) 2011. évi jelentése felhívja a figyelmet arra, hogy ezeknek a fertőzéseknek a kockázata általános, minden egészségügyi ellátót, illetve egészségügyi rendszert érint világszerte [1]. Közös nemzetközi, európai és hazai cél az egészségügyi ellátással összefüggő fertőzések, az antimikrobiális rezisztencia, illetve általában véve a betegbiztonsági kockázatok visszaszorítása.

Hazánkban az egészségügyi ellátással összefüggő fertőzések felügyelete és megelőzése, az infektókontroll-tevékenység megerősítése kiemelt betegbiztonsági prioritás. A következetes, helyes infektókontroll gyakorlat révén ezen fertőzések 30-50%-a megelőzhető, különös tekintettel az eszközhasználattal összefüggő fertőzésekre. Becslések szerint a fejlett országokban átlagosan a kórházban ápolott betegek 7%-a szenved el kórházi fertőzést, ami Európában – csak a közvetlen költségeket figyelembe véve – 16 millió többlet ápolási nappal, 37 ezer közvetlenül és további 110 ezer közvetetten a fertőzéshez köthető halálalozással jár [2]. A nemkívánatos események kezelése igen költséges, ugyanakkor többségük bizonyítékokon alapuló, hatékony – és lényegesen olcsóbb – intézkedésekkel megelőzhető lenne.

Az EFOP 1.8.0.-VEKOP-17-00001 azonosító számú, „Az egészségügyi ellátórendszer szakmai módszertani fejlesztése” című kiemelt pályázati konstrukció Betegbiztonsági alprojektjének az a küldetése, hogy módszertani vezető szerepet töltsön be a biztonságosabb magyar egészségügyi ellátórendszer kiépítésében és előmozdításában. Jó alapot biztosít erre a megvalósító konzorcium, amelynek vezetője a Nemzeti Népegészségügyi Központ, tagjai a Semmelweis Egyetem (Egészségügyi Menedzserképző Központ), az Állami Egészségügyi Ellátó Központ és a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő.

A fekvőbeteg ellátással összefüggő fertőzések megelőzése és visszaszorítása érdekében nagyon fontos a legújabb tudományos eredmények becsatornázása a döntéshozatalba. A fejlesztési projekt a legújabb tudományos eredmények nyomán követését és napi gyakorlatba emelését szolgálja. A következetes, bizonyítékokon alapuló infektókontroll gyakorlatot szolgálják az egészségügyi ellátással összefüggő

fertőzések megelőzéséről, e tevékenységek szakmai minimumfeltételeiről és felügyeletéről szóló EüM rendelet 2018 őszén hatályba lépett módosításai és az ehhez kapcsolódó, a projekt keretében megvalósuló jelentős módszertani fejlesztések. A jogszabálmódosítás egyrészt az egészségügyi intézményekben azonnal bevezethető – betegágy melletti és a menedzsment szintjén alkalmazható – fertőzésmegelőzési intézkedéseket tartalmazza, másrészt megerősíti az országos szintű hatásköröket a felügyelet és a szakmai irányítás tekintetében.

A jelenlegi betegellátásban egyre nagyobb hangsúlyt helyeznek az egészségügyi ellátással összefüggő fertőzések felismerésére, diagnosztikájára, a betegek elkülönítésére, és az időben megkezdett kezelésükre. A módszertani fejlesztéseink lényege, hogy az infektókontroll intézkedések ne a diagnózissal kezdődjenek, hanem sokkal korábban. Ahogy a beteg kórházba kerül, az első perctől kezdve tegyen meg mindent az ellátórendszer a fertőzés megelőzése érdekében. A jogszabálmódosítás számos új intézkedést vezetett be a megelőzés elősegítése érdekében. Példaként az alábbiakat érdemes kiemelni:

- betegágy mellett egyéni kockázatértékelést kell végezni, és a magas kockázatú betegek esetén óvintézkedéseket kell tenni a fertőzés megelőzésére [3];
- minden osztályon infektókontroll kapcsolattartókat kell kijelölni, akik speciális felkészítést kapnak, és felügyelik az osztályon a fertőzés-megelőzéssel kapcsolatban szükséges intézkedések végrehajtását, pl. az egyéni kockázatértékelések elvégzését [3];
- az egészségügyi intézmény menedzsmentjének egységes módszertan szerint rendszeresen értékelnie kell azt, hogy az intézménye a fertőzés-megelőzés terén a kívánatos szinthez képest hol tart (intézményi kockázatértékelés);
- bevezetésre kerülnek úgynevezett ellátási csomagok, melyek 3-5 olyan intézkedésből állnak, amelyek együttesen alkalmazva képesek jelentősen csökkenteni a fertőzések kockázatát.

A fentiek megvalósítását segítő szakmai anyagok kidolgozásában a projekt fontos szerepet vállal. A továbbiakban pedig a projekt feladata a joggyakorlatok fejlesztése, szakmai felkészítések, képzések megszervezése, valamint javaslat-tétel a megfelelő érdekeltségi rendszerek kidolgozására.

A 2019. március 6-án, a MOM Kulturális Központban több mint 200 fő részvételével konferenciát tartottunk az egész-

ségügyi ellátások következtében kialakult fertőzések megelőzéséről, ahol bemutattuk azokat a módszertani fejlesztéseket, módszertani leveleket és joggyakorlatokat, amik segítik az ellátókat az intézményi szintű, hatékony és eredményes infekciókontroll intézkedések bevezetésében. Az első vonalban betegellátást végző egészségügyi dolgozókkal vitattuk meg az eddig meghozott intézkedések bevezetésének kezdeti tapasztalatait. Kitértünk arra is, hogyan lehet a szabályozásban foglaltakat az intézményi eljárásrendekbe beépíteni és jó gyakorlatokká alakítani.

A konferencián a WHO és az ECDC delegáltjai beszéltek a nemzetközi trendekről, gyakorlatokról és kihívásokról. Dr. Masoud Dara ismertette a WHO megbízottsági céljait, feladatait, ajánlásait, illetve aktuális nemzetközi helyzetértékelést tartott. Dominique L. Monnet az Európai Betegségmegelőzési és Járványügyi Központtól (ECDC) prezentációt tartott az infekciókontroll, az antimikrobiális rezisztencia nemzetközi kihívásairól, trendekről és ajánlásokról. Dr. Oroszi Beatrix, a projekt szakmai vezetője bemutatta az infekciókontroll helyzetét Magyarországon, és ismertette a kiemelt projekt céljait és eddigi eredményeit. Dr. Belicza Éva alprojektvezető előadásában kiemelte a megbízottság fontosságát. Hangsúlyozta továbbá, hogy a kórházi fertőzések megelőzésének hatékony módja a bizonyítékokon alapuló jó gyakorlatok bevezetése, amelyeket a megbízottsági alprojekt keretében dolgoznak ki.

A konferencia előadásai a projekt honlapján (<https://efop180.antsz.hu>) megtekinthetők.

A nozokomiális infekciók megelőzése érdekében elvárás a bizonyítékokon alapuló infekciókontroll ellátási csomagok bevezetése az intézményekben. Az ellátási csomagokról szóló tudományos evidenciákat a Péterfy Sándor utcai Kórház orvosigazgatója, Dr. Szilágyi Emese ismertette, hangsúlyozva azt is, hogy a négy leggyakoribb fertőzés 30-50 százaléka megelőzhető átfogó intézményi infekciókontroll programmal, és a helyes gyakorlatok következetes alkalmazásával.

A projekt munkatársai által kidolgozott módszertanokra építve készültek el az országos tisztifőorvos módszertani levelei, amelyek a négy leggyakoribb – illetve a véráramfertőzések tekintetében a legsúlyosabb kimenetelű – fertőzések (húgyúti fertőzések [4], érkatéterrel összefüggő véráramfertőzések [5], műtéti sebfertőzések, lélegeztetéssel összefüggő pneumóniák) megelőzését szolgáló ellátási csomagokat ismertetik. A projektben közreműködő gyakorló szakemberek ismertették a fertőzések megelőzését szolgáló módszertani anyagokat, azok implementációs lehetőségeit, a megoldandó problémákat. Bemutatták a módszertani anyagokra épülő joggyakorlat fejlesztést, amely támogatja majd az implementációs folyamatot. Felhívták a figyelmet azokra a szervezési, változtatásvezetési feladatokra, amik ahhoz szükségesek, hogy az ajánlások gyakorlatba ültetése eredményes legyen.

IRODALOMJEGYZÉK

- [1] World Health Organization 2011. Report on the Burden of Endemic Health Care-Associated Infection Worldwide, World Health Organization, Geneva.
- [2] Guidelines on core components of infection prevention and control programmes at the national and acute health care facility level. Geneva: World Health Organization; 2016. <http://www.who.int/infection-prevention/publications/ipc-components-guidelines/en/>. Megtekintve: 2019. 04. 05.
- [3] Az országos tisztifőorvos módszertani levele az egészségügyi ellátással összefüggő fertőzések megelőzésének és felügyeletének megerősítésére intézményi és egyéni kockázattértékelésen keresztül. Nemzeti Népegészségügyi Központ, 2008.
- [4] Az országos tisztifőorvos módszertani levele a hólyagkatéterrel összefüggő húgyúti fertőzés megelőzésére Nemzeti Népegészségügyi Központ, 2009.
- [5] Az országos tisztifőorvos módszertani levele az érkatéterrel összefüggő véráram fertőzések megelőzésére Nemzeti Népegészségügyi Központ, 2009.

A SZERZŐ BEMUTATÁSA

Dr. Oroszi Beatrix 1996-ban szerzett általános orvosi diplomát a Semmelweis Orvostudományi Egyetemen, 2001-ben közegészségügy-járványügy szakvizsgát, 2004-ben megelőző orvostan szakvizsgát tett. 2006-ban Londonban epidemiológia MSc-fokozatot szerzett. 2003-ig tanársegédként dolgozott a

Semmelweis Egyetem ÁOK Közegészségtani Intézetében. 2003-tól az ÁNTSZ Győr-Moson-Sopron Megyei Intézetének, majd az ÁNTSZ Nyugat-dunántúli Regionális Intézetének megyei, majd regionális tisztiorvosaként dolgozott. 2008 júliusától az Országos Epidemiológiai Központ epidemiológus főorvosaként, majd 2009-től az Országos Tisztifőorvosi Hivatal főosztályvezető helyetteseként dolgozott. A Nemzeti Népegészségügyi Központ munkatársa.